

UZASADNIENIE

Powódka J. B. (1) w pozwie wniesionym w dniu 17 maja 2012 r. do Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim przeciwko Gminie S. zażądała uzgodnienia treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym oraz zasądzenia odszkodowania w kwocie 155 000 zł.

Postanowieniem z dnia 28 czerwca 2012 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim stwierdził swoją niewłaściwość w zakresie żądania zasądzenia odszkodowania i przekazał sprawę w tej części Sądowi Okręgowemu w Piotrkowie Trybunalskim jako właściwemu.

W pismach przygotowawczych z dnia 26 września 2012 r. (k. 38) oraz z dnia 23 października 2012 r. (k. 47 -47 odwrot) precyzujących podstawę faktyczną pozwu, powódka podała, iż jej rodzice nabyli własność działki położonej w P. oznaczonej nr 29 o powierzchni 1 ha 1525 m², dla której została założona księga wieczysta, a część nieruchomości oznaczona numerami działek (...) o łącznej powierzchni 0,3115 ha, została zajęta pod drogi gminne bez stosownego odszkodowania.

Pozwana Gmina S. w odpowiedzi na pozew nie uznała powództwa i wniosła o jego oddalenie. Podała, iż przedmiotem sporu są nieruchomości stanowiące ul. (...) i ul. (...) w P.. (...) te stanowiły przedmiot postępowania o stwierdzenie zasiedzenia toczącego się przed Sądem Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim w sprawie I Ns 210/10. W toku postępowania Sąd wezwał osobie zainteresowane przez ogłoszenie zamieszczone w Gazecie (...). Nikt zainteresowany nie zgłosił roszczeń w związku z czym postanowieniem z dnia 19 stycznia 2011 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim stwierdził zasiedzenie nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa. Następnie nieruchomości zostały skomunalizowane decyzją Wojewody (...) z dnia 30 sierpnia 2011 r. Nr GN-IV. (...)461.2011.PŁ. Strona pozwana wskazała ponadto, iż ul. (...) i ul. (...) są drogami wewnętrznymi, a nie publicznymi w związku z czym nie ma do nich zastosowania art. 73 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. Nr 133, poz. 872 z późn. zm.).

W piśmie przygotowawczym złożonym w dniu 5 kwietnia 2013 r. pełnomocnik powódki wskazał jako postawę prawną roszczenia przepis art. 417 § 1 k.c. oraz powołał się na następujące bezprawne działania pozwanej Gminy S. w toku postępowania o stwierdzenie zasiedzenia spornej nieruchomości: złożenie fałszywego oświadczenia, że dla działek numer (...) nie jest prowadzona księga wieczysta i naruszenie przez to art. 607 k.p.c. oraz wypełnienie dyspozycji art. 233 § 1 k.k., złożenie ponownego wniosku o zasiedzenie tych samych działek mimo prawomocnego postanowienia oddalającego wniosek w sprawie o sygn. akt I Ns 525/04 z powodu braku istnienia przesłanki samoistnego posiadania, niewskazanie powódki jako uczestniczki, mającej tytuł prawny do nieruchomości i pozbawienie jej tym samym możliwości obrony jej praw. Podniósł iż wymienione bezprawne działania pozwanej zostały podjęte w celu pozbawienia właścicieli należnego im odszkodowania z grunty zajęte pod drogi. Pracownicy (...) pozwanej Gminy wiedzieli bowiem, że drogi wewnętrzne w P. stanowią własność osób fizycznych, które dysponują tytułami własności i konieczne będzie dokonanie wykupu nieruchomości pod urządzone drogi.

Postanowieniem z dnia 20 czerwca 2013 r. Sąd ograniczył rozprawę do kwestii zasady powództwa (k. 188).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 22 stycznia 1956 r. S. L. (1) nabył na podstawie umowy sprzedaży zawartej z J. O., T. O., P. O. i A. B. do ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej własność działki gruntu o powierzchni 1 ha 1525 m⁽²⁾, oznaczonej nr (...) na planie rozparcelowanych części majątków państwowych U. i W. z dnia 3 kwietnia 1925 r., położonej we wsi i gromadzie P., stanowiącej wydzieloną część nieruchomości, dla której została założona księga wieczysta Nr H.. 216 pod nazwą Część F. U. –W. litera A „Miasto O. –P.. Postanowieniem z dnia 29 stycznia 1959 r. Sąd Powiatowy w P. wydzielił nabytą nieruchomość z księgi wieczystej nr hip. 216 i przeniósł ją do księgi wieczystej nr (...) oraz wpisał w

dziale II księgi wieczystej nr (...) J. i S. s. J. małżonków L. na zasadach wspólności ustawowej. S. L. (1) zmarł w dniu 30 listopada 1983 r. Spadek po nim na podstawie ustawy nabyli: żona J. L. (1), córka J. B. (1) oraz syn C. L. po 1/3 części każdy z nich. C. L. zmarł w dniu 14 grudnia 1995 r. Spadek po nim na podstawie ustawy nabyli: żona A. L. (1) w 5/20 częściach oraz dzieci: A. L. (2), J. L. (2), W. L., S. L. (2) oraz S. L. (3) po 3/20 części każdy z nich. J. L. (1) zmarła w dniu 25 lutego 2008 r. Spadek po niej na podstawie testamentu nabyła córka J. B. (1) w całości.

/dowód: wypis aktu notarialnego Rep. Nr 127/56 w aktach księgi wieczystej Nr (...), postanowienie Sądu Powiatowego w P. T.. z dnia 29.01.1959 r. w aktach księgi wieczystej Nr (...), odpis postanowienia Sądu Rejonowego w Piotrkowie T.. z dnia 12.12.2001 r. ze stwierdzeniem prawomocności k. 27 akt księgi wieczystej Nr (...), odpis postanowienia Sądu Rejonowego w Piotrkowie T.. z dnia 8.05.2008 r. ze stwierdzeniem prawomocności k. 28 akt księgi wieczystej Nr (...), odpis postanowienia Sądu Rejonowego w Piotrkowie T.. z dnia 12.12.2001 r. ze stwierdzeniem prawomocności k. 27 akt księgi wieczystej Nr (...), odpis księgi wieczystej nr (...) k. 85 -95, kopia planu rozparcelowanych części gruntów majątków państwowych U. i W. z dnia 3 kwietnia 1925 r. k. 229 -236 odwrót akt sprawy, k. 8 akt I Ns 525/04 Sądu Rejonowego w P. T../

Rejestr ewidencji gruntów dla obrębu P. został założony w dniu 30 grudnia 1960 r. W rejestrze wpisano m. in. działkę nr (...), o powierzchni 0,84 ha znajdującą się w posiadaniu S. L. (1) oraz drogi o łącznej powierzchni 10,96 ha, w tym działkę nr (...) o powierzchni 0,48 ha i działkę nr (...) o powierzchni 0,56 ha –bez wskazania posiadacza. Wykaz ustalenia stanu posiadania został sporządzony w dniu 12 października 1957 r. i podpisany przez Przewodniczącego Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej. W 1998 r. nastąpiła zmiana numeracji działek: działka nr (...)otrzymała nr (...), działka nr (...) otrzymała numer(...).

/dowód: informacja Starostwa Powiatowego w P. T.. z dnia 21.05.2013 r. k. 186, rejestr pomiarowo klasyfikacyjny k. 206 -212, protokół w sprawie dochodzenia ustalenia stanu posiadania k. 203, wykaz dochodzenia stanu posiadania k. 204 -205/

W dniu 28 marca 1988 r. Wojewódzka Rada Narodowa w P. podjęła uchwałę Nr (...)w sprawie zaliczenia dróg publicznych do kategorii dróg gminnych. Uchwała została ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa (...) Nr 9 z dnia 10 maja 1988 r. pod pozycją 79.

/dowód: odpis Dziennika Urzędu Województwa (...) Nr 9 z dnia 10.05.1988 r. k. 111 -112, informacja Starostwa Powiatowego w P. T.. z dnia 21.05.2013 r. k. 186, rejestr pomiarowo klasyfikacyjny k. 206 -212, protokół w sprawie dochodzenia ustalenia stanu posiadania k. 203, wykaz dochodzenia stanu posiadania k. 204 -205/

W piśmie złożonym w dniu 13 czerwca 2001 r. J. L. (1) zwróciła się do Starostwa Powiatowego w P. o wyjaśnienie na jakiej podstawie zajęto pod drogi oznaczone numerami działek (...), zarządzane przez gminę, część jej działki o powierzchni około 31 arów. W kolejnych pismach J. L. (1), a po jej śmierci powódka J. B. (1) domagały się od pozwanej Gminy S. zapłaty odszkodowania za część ich nieruchomości zajętej pod drogi -ulicę (...) i ulicą (...), przedstawiając następujące dokumenty: wypis aktu notarialnego Rep. 127/56, odpisy prawomocnych postanowień o stwierdzeniu nabycia spadków po S. L. (1) i J. L. (1), odpis księgi wieczystej Nr (...), mapę prawną sporządzoną przez geodetę uprawnionego K. H. w dniu 23 sierpnia 2002 r. i przyjętą do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego w dniu 16 września 2002 r. Pismem z dnia 11 grudnia 2001 r. pozwana Gmina poinformowała J. L. (1), iż podjęła czynności zmierzające do stwierdzenia zasiedzenia fragmentu nieruchomości objętego przez ulicę (...), a po uregulowaniu ich własności na rzecz Gminy możliwe stanie się wyłączenie tej części nieruchomości z księgi wieczystej założonej dla nieruchomości J. L. (1). Pismem z dnia 24 marca 2005 r. pozwana zawiadomiła J. L. (1), iż ul. (...) i ul. (...) w P. stanowią drogi publiczne –wewnętrzne, w związku z czym nie mają zastosowania przepisy art. 73 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. –Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną, a budżet Gminy zaplanowany na 2005 r. nie przewiduje środków na zapłatę żądanego odszkodowania. Kwestia regulowania stanu prawnego dróg gminnych wewnętrznych miała być podjęta w kolejnym roku budżetowym. W późniejszej korespondencji pozwana Gmina twierdziła, iż roszczenie nie zostało udowodnione za pomocą mapy geodezyjnej. Powoływała się również na brak tytułu własności do przedmiotowych dróg w związku z oddaleniem jej

wniosku o stwierdzenie zasiedzenia ich własności postanowieniem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 25 maja 2004 r. w sprawie sygn. akt I Ns 525/04. Pismem z dnia 7 stycznia 2010 r. stanowiącym odpowiedź na pismo powódki z dnia 18 grudnia 2009 r., pozwana Gmina poinformowała powódkę, iż według załączonej kserokopii mapy prawnej działki oznaczone numerami (...) są wpisane na rzecz Skarbu Państwa. Powołała się także na opinię biegłego z zakresu geodezji J. B. (2) sporządzoną w sprawie z powództwa A. S. (1) i A. S. (2) przeciwko Gminie S. o odszkodowanie, sygn. akt I C 8/06, który ustalił, iż wydzielenie pasa drogi pod ulice w miejscowości P. nastąpiło w wyniku parcelacji części gruntów majątków państwowych (...) i (...) równoległe z wydzieleniem działek prywatnych.

/dowód: odpis uchwały Nr XXVIII/291/2009 Rady Miejskiej w S. k. 147 -148, odpis pisma Burmistrza S. znak: GR.7240-XX/08 k. 151, odpis pisma powódki z dnia 31.07.2008 r. k. 152, odpis wypisu aktu notarialnego Rep.127/56 k. 153 -154 odwrót, odpis postanowienia Sądu Rejonowego w Piotrkowie T.. z dnia 8.05.2008 r., sygn. akt I Ns 370/08 k. 155, odpis postanowienia Sądu Rejonowego w Piotrkowie T.. z dnia 12.12.2001 r. k. 158, odpis księgi wieczystej Nr (...) k. 159 -161, odpis skargi powódki z dnia 18.02.2009 r. k. 165 -165 odwrót, odpis pisma Burmistrza S. znak: G. (...)- (...) k. 169, odpis pisma Zastępcy Burmistrza S. znak: GR.7240-26/05 k. 170, odpis pisma J. L. (1) z dnia 12.06.2001 r. k. 174, odpis pisma Zastępcy Burmistrza S. znak: GR. (...) k. 176, -26/05 k. 170, odpis opinii biegłego z zakresu geodezji J. B. (2) z dnia 2.04.2007 r. k. 177 -177 odwrót, odpis pisma powódki z dnia 18.12.2009 r. k. 178, odpis mapy prawnej z dnia 23.08.2002 r. k. 179, odpis pisma Sekretarza Gminy S. znak GR (...) k. 180, odpis pisma powódki z dnia 24.11.2009 r. k. 181, zeznania powódki: protokół k. 220, adnotacje: 00:16:35 – 00:20:15/

W dniu 19 kwietnia 2004 r. pozwana Gmina S., wskazując jako uczestnika Skarb Państwa –Starostwo Powiatowe w P. złożyła wniosek o stwierdzenie, że uczestnik nabył przez zasiedzenie z dniem 1 stycznia 1984 r. własności dróg – ulic położonych w P., oznaczonych numerami działek: (...)o łącznej powierzchni 7,26 ha. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim postanowieniem z dnia 25 maja 2004 r. sygn. akt I Ns 525/04 oddalił wniosek uznając, iż nieruchomości objęta wnioskiem ma charakter dróg w publicznym korzystaniu, co wyłącza jej samoistne indywidualne posiadanie, a tym samym możliwość zasiedzenia. Postanowieniem uprawomocniło się z dniem 26 czerwca 2004 r.

/dowód: dokumenty zawarte w aktach I Ns 525/04 Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim: wniosek k. 2 -8, postanowienie k. 18, uzasadnienie k. 22 -25, potwierdzenie doręczenia uzasadnienia k. 26/

W dniu 15 lutego 2006 r. Gmina S. wskazując jako uczestników postępowania: Skarb Państwa –Starostwo Powiatowe w P., A. i A. małżonków S., Z. Ż., A. i W. małżonków Ś., J. L. (1), M. K., K. i E. małżonków N. oraz K. M. złożyła ponowny o stwierdzenie, że Skarb Państwa nabył przez zasiedzenie własność dróg –ulic położonych w P., oznaczonych numerami działek: (...)o łącznej powierzchni 7,26 ha. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim postanowieniem z dnia 14 czerwca 2006 r. sygn. akt I Ns 184/06 odrzucił wniosek przyjmując, iż sprawa o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości objętych wnioskiem została już prawomocnie rozstrzygnięta postanowieniem z dnia 25 maja 2004 r. w sprawie sygn. akt I Ns 525/04.

/dowód: pismo procesowe Gminy S. z dnia 10.05.2006 r. k. 3 -3 odwrót akt I Ns 633/06, odpis postanowienia z dnia 14.06.2006 r. sygn. akt I Ns 184/06 k. 166/

W dniu 12 maja 2006 r. Gmina S. wskazując jako uczestników postępowania: Skarb Państwa –Starostwo Powiatowe w P., A. i A. małżonków S., Z. Ż., A. i W. małżonków Ś., J. L. (1), M. K., K. i E. małżonków N. oraz K. M. złożyła skargę o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 25 maja 2004 r. sygn. akt I Ns 525/04, powołując podstawę wznowienia przewidzianą w art. 403 § 3 k.p.c. w zw. z art. 405 k.p.c. w związku ze stwierdzeniem przez Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim zasiedzenia dróg publicznych na wniosek innej gminy w sprawie I Ns 1221/05. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim postanowieniem z dnia 19 września 2006 r. sygn. akt I Ns 633/06 odrzucił skargę przyjmując, iż nie została oparta na ustawowej podstawie wznowienia. Zażalenie na powyższe postanowienie wniesione przez Gminę S. zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 6 grudnia 2006 r. w sprawie oznaczonej sygnaturą II Cz 716/06.

/dowód: pismo procesowe Gminy S. z dnia 10.05.2006 r. k. 3 -9, postanowienie z dnia 19.09.2006r. k. 39, uzasadnienie k. 42 -44, zażalenie k. 47 -48, postanowienie z dnia 6.12.2006 r. k. 65 -66/

W dniu 18 lutego 2010 r. Gmina S. wskazując jako uczestnika postępowania Skarb Państwa –Starostwo Powiatowe w P. wniosła o stwierdzenie, że uczestnik nabył przez zasiedzenie z dniem 1 stycznia 1984 r. własność nieruchomości położonej w P., stanowiącej drogi wewnętrzne i oznaczonej numerami działek: (...)o łącznej powierzchni 7,26 ha. W uzasadnieniu wniosku podała, iż od daty założenia ewidencji gruntów w 1963 r. Skarb Państwa został wpisany jako właściciel nieruchomości, ale ich stan prawny nie został uregulowany. Uzasadniając swój interes prawny podała, iż przedmiotowa nieruchomość służy (...), a po uregulowaniu ich stanu prawnego zamierza je skomunalizować, co umożliwi poczynienie nakładów na utrzymanie ich nawierzchni w należytym stanie. Do wniosku załączono wypis i wyrys z ewidencji gruntów sporządzony w dniu 9 stycznia 2003 r., informację Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 5 stycznia 2010 r., że nie jest w stanie ustalić, czy dla nieruchomości objętej wnioskiem została założona księga wieczysta, ponieważ nie prowadzi kartoteki nieruchomości, tylko kartotekę właścicieli nieruchomości wpisanych w księdze wieczystej do dnia 31 grudnia 2004 r., informację Starostwa Powiatowego w P. z dnia 12 stycznia 2010 r., iż w jednostce rejestrowej nr 252 jako władający nieruchomością była wpisana Gmina S. bez dokumentów własności. W 1993 r. przy przepisywaniu rejestrów do komputerowej bazy danych dla nieruchomości wpisano Skarb Państwa jako właściciela –bez dokumentu własności, a drogi publiczne i inne drogi będące w powszechnym użytkowaniu jako użytkownika. W 1998 r. nastąpiła zmiana numeracji działek z wyjątkiem działki (...). Na rozprawie w dniu 21 kwietnia 2010 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim przeprowadził postępowanie dowodowe polegające na przesłuchaniu dwóch świadków oraz postanowił dokonać ogłoszenia o toczącym się postępowaniu w budynku Sądu oraz Urzędu Miasta i Gminy S., a nadto w Gazecie (...) o następującej treści: „W Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim I Wydziale Cywilnym toczy się postępowanie w sprawie sygn. akt I Ns 210/10 z wniosku Gminy S. o stwierdzenie, że Skarb Państwa nabył przez zasiedzenie własność nieruchomości położonej w miejscowości P., gminie S., składającej się z działek oznaczonych w ewidencji gruntów numerami (...) o pow. 0,15 ha, (...) o pow. 0,91 ha, (...)o pow. 0,15 ha, (...) o pow. 0,48 ha, (...)o pow. 0,56 ha, (...) o pow. 0,32 ha, (...) o pow. 0,27 ha, (...)o pow. 0,57 ha, (...) o pow. 0,20 ha, (...) o pow. 0,1282 ha, (...) o pow. 0,96 ha, (...) o pow. 0,31 ha, (...) o pow. 0,21 ha, (...)o pow. 1,01 ha, (...) o pow. 0,14 ha, (...)o pow. 0,15 ha, (...) o pow. 0,48 ha i (...)o pow. 0,22 ha, dla której to nieruchomości w VI Wydziale Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Piotrkowie T. nie ma założonej księgi wieczystej ani zbioru dokumentów. Sąd wzywa wszystkich zainteresowanych roszczących sobie prawa do nieruchomości, aby w terminie 3 miesięcy od chwili ukazania się ogłoszenia zgłosili się do tut. Sądu i wykazali swe prawa do nieruchomości, w przeciwnym bowiem wypadku Sąd stwierdzi zasiedzenie o ile zostanie ono udowodnione”. Ogłoszenie było wywieszane na tablicy ogłoszeń Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim od dnia 22 czerwca 2010 r. do dnia 22 listopada 2010 r., na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w S. –w okresie od 23 czerwca 2010 r. do 23 września 2010 r. oraz ukazało się w wydaniu Gazety (...) z dnia 29 czerwca 2010 r. Na rozprawie w dniu 19 stycznia 2011 r. Przewodniczący stwierdził, iż nikt nie zgłosił roszczeń do nieruchomości objętej wnioskiem. Postanowieniem z dnia 19 stycznia 2011 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim stwierdził, iż Skarb Państwa nabył przez zasiedzenie z dniem 1 stycznia 1985 r. własność nieruchomości. Orzeczenie uprawomocniło się z dniem 10 lutego 2011 r.

/dowód: odpisy dokumentów zawartych w aktach I Ns 210/10 Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim: wniosek wraz z załącznikami k. 245 -253, protokół rozprawy z dnia 21.04.2010 r. k. 263 -264, zarządzenie k. 268, ogłoszenie k. 271, fragment wydania GW z 29.06.2010 r. zawierający komunikaty k. 277, pismo Kierownika Referatu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w S. z dnia 23.09.2010 r. k. 279 -280, protokół rozprawy z dnia 19.01.2011 r. k. 284, postanowienie z dnia 19.01.2011 r. k. 285, zarządzenie o stwierdzeniu prawomocności k. 286, ogłoszenie z adnotacją o wywieszeniu na tablicy ogłoszeń k. 288/

W dniu 30 sierpnia 2011 r. Wojewoda (...) wydał na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz.U. Nr 32, poz. 191 ze zm.) w związku z art. 5 ust. 1 tej ustawy decyzję Nr GN –IV. (...)461.2011. (...), w której stwierdził, iż Gmina S. nabyła nieodpłatnie z dniem 27 maja 1990 r. z mocy prawa własność nieruchomości Skarbu Państwa, położonych w S. w obrębie P., oznaczonych w ewidencji gruntów jako działki:(...) o pow. 0,15 ha –ul. (...), (...)o pow. 0,91 ha –ul.

(...),(...)o pow. 0,15 ha –droga przy ul. (...),(...)o pow. 0,48 ha –ul. (...), (...) o pow. 0,56 ha –ul. (...),(...)o pow. 0,32 ha –ul. (...),(...) o pow. 0,27 ha –ul. (...), 168/2 o pow. 0,57 ha –ul. (...), (...)o pow. 0,20 ha –ul. (...),(...) o pow. 0,13 ha –cz. ul. (...), (...) o pow. 0,96 ha –cz. Ul. (...), (...) o pow. 0,31 ha –ul. (...), (...) o pow. 0,21 ha –ul. (...), (...) o pow. 1,01 ha –ul. (...), (...) o pow. 0,14 ha –ul. (...), (...) o pow. 0,15 ha –ul. (...), (...) o pow. 0,48 ha –ul. (...) i (...) o pow. 0,22 ha –ul. (...), urgowanych w księdze wieczystej KW Nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim. W uzasadnieniu decyzji wskazano, iż zgodnie z informacją z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy S. zatwierdzonego Uchwałą Nr XVI/65/86 Rady Narodowej Miasta i Gminy w S. z dnia 31 grudnia 1986 r., nieruchomości stanowy drogi gminne. Decyzja została doręczona Burmistrzowi Gminy S. oraz Staroście (...) i stała się ostateczna z dniem 20 września 2011 r.

/dowód: decyzja Wojewody (...) z dnia 30.08.2011 r. k. 6 -7 akt księgi wieczystej nr (...)/

W dniu 5 października 2011 r. Gmina S. złożyła wniosek o odłączenie z księgi wieczystej Nr (...) nieruchomości objętej decyzją Wojewody (...) Nr GN –IV. (...).461.2011. (...) z dnia 30 sierpnia 2011 roku i założenie dla niej nowej księgi wieczystej. W dniu 18 października 2011 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim odłączył nieruchomość z księgi wieczystej Nr (...) i założył dla niej nową księgę wieczystą Nr (...), w której wpisał Gminę S. jako właściciela.

/dowód: dokumenty zawarte w aktach księgi wieczystej Nr (...): wniosek wraz z załącznikami k. 2 -7, zawiadomienie o dokonaniu wpisu k. 10 -16 odwrót, odpis księgi wieczystej Nr (...) k. 91 -95 akt sprawy/

W dniu 25 sierpnia 2011 r. geodeta uprawniony sporządził mapę do regulacji prawnej stanu prawnego księgi wieczystej nr (...), wskazując, iż nieruchomości objętej księgą wieczystą o powierzchni 1.1525 ha odpowiadają działki: nr (...) o powierzchni 0,84, nr (...) o powierzchni 0,1849 ha stanowiąca drogę oraz nr (...) o powierzchni 0,1266 ha stanowiąca drogę. W dniu 26 sierpnia 2011 r. mapa została przyjęta do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego. W dniu 29 września 2011 r. dokonano wpisu sprostowania oznaczenia i obszaru nieruchomości księdze wieczystej nr (...) na podstawie powyższej mapy.

/dowód: informacja Starostwa Powiatowego w P. T.. z dnia 21.05.2013 r. k. 186, odpis księgi wieczystej nr (...) k. 85 -95, mapa do regulacji stanu prawnego k. 32 akt księgi wieczystej Nr (...), zawiadomienie o dokonaniu wpisów k. 34 -37 odwrót akt księgi wieczystej Nr (...)/

W dniu 19 września 2011 r. powódka zwróciła się do Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z wnioskiem o udostępnienie jej akt sprawy I Ns 210/10 wskazując w uzasadnieniu, iż dowiedziała się o przejęciu przez Urząd Gminy z jej działki o powierzchni 31 arów, bez ujawnienia w księdze wieczystej jej rodziców. Akta sprawy zostały udostępnione powódce w dniu 20 września 2011 r.

/dowód: odpisy dokumentów zawartych w aktach I Ns 210/10 Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim: wniosek powódki z dnia 19.09.2011 r. z adnotacją o udostępnieniu akt k. 292/

W dniu 3 października 2011 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim z urzędu dokonał wpisu ostrzeżenia w dziale III księgi wieczystej nr (...) o niezgodności treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym w brzmieniu: „dla działek nr (...) (część działki nr (...)), nr (...) (część działki nr (...)) prowadzona jest również księga wieczysta Rep. Kw nr (...)”. Zawiadomienie o wpisie zostało doręczone powódce J. B. (1) w dniu 10 października 2011 r.

/dowód: zawiadomienie o dokonaniu wpisu k. 43 -43 odwrót akt księgi wieczystej Nr (...), zwrotne poświadczenie odbioru k. 46 akt księgi wieczystej Nr (...)/

W dniu 19 grudnia 2011 r. powódka wniosła do Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim pozew o uzgodnienie treści księgi wieczystej z precyzyjnym stanem prawnym. Postanowieniem z dnia 4 stycznia 2012 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Piotrkowie Trybunalskim według właściwości. Zarządzeniem z dnia 16 lutego 2012 r. Przewodniczący w Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim zwrócił pozew wobec nieusunięcia braków formalnych poprzez: wskazanie wartości

przedmiotu sporu, złożenie odpisu pozwu, złożenie 1 kompletu odpisów załączników do pozwu. Postanowieniem z dnia 20 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim oddalił zażalenie wniesione przez powódkę na zarządzenie o zwrocie pozwu.

/dowód: postanowienie Sądu Okręgowego w Piotrkowie T.. z dnia 4.01.2012 r. k. 3 -4 akt I C 283/12 Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim, zarządzenie o zwrocie pozwu k. 11 akt I C 283/12 Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim, postanowienie Sądu Okręgowego w Piotrkowie T.. z dnia 20.04.2012 r. k. 24 akt I C 283/12 Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim/

Zarządzeniem z dnia 4 lipca 2012 r. Przewodniczący w Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim zwrócił pozew wniesiony przez powódkę w sprawie oznaczonej sygnaturą I C 892/12 o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym wobec nieuiszczenia opłaty sądowej w kwocie 7 750 zł oraz nieusunięcia braków formalnych pozwu poprzez wskazanie na czym ma polegać uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym – to jest jaki wpis ma zostać dokonany.

/dowód: zarządzenie o zwrocie pozwu k. 8 akt I C 892/12 Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim/

W dniu 23 sierpnia 2013 r. spadkobiercy Z. Ż. wnieśli skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 19 stycznia 2011 r. i uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz oddalenia wniosku w części dotyczącej działki nr (...) o powierzchni 0,1282 ha, zarzucając w uzasadnieniu skargi m. in. zatajenie przez Gminę S., iż są osobami zainteresowanymi w sprawie w związku wszczętym na wniosek Z. Ż. w 2005 r. i niezakończonym postępowaniem administracyjnym o odszkodowanie za nieruchomość przejętą na drogę oznaczoną numerem działki (...) o powierzchni 0,1282 ha.

/dowód: odpis skargi o wznowienie postępowania wraz z załącznikami k. 307 -329/

Pozwana Gmina utwardziła nawierzchnię ulicy (...) asfaltem w 2013 r. Około 10 lat wcześniej pozwana na prośbę mieszkańców nawiozła na nawierzchnię tej drogi żużel. Ulica (...) została częściowo utwardzona przez jednego z mieszkańców w 2008 r., który zapytał powódkę o zgodę na ułożenia utwardzenia na wysokości jej miejsca zamieszkania. W obrębie obu ulic znajduje się linia wodociągowa oraz telekomunikacyjna. Przez długi okres obie drogi były porośnięte trawą, a rodzice powódki wypasali tam zwierzęta.

/dowód: zeznania powódki: protokół k. 220, adnotacje: 00:08:20 – 00:12:50, 00:20:15 – 00:22:50, 00:07:25 – 00:08:00, protokół k. 103, adnotacje: 00:10:25 – 00:14:05/

Drogi w miejscowości P. były w większości nieutwardzone. Pozwana Gmina naprawiała ich nawierzchnię na prośbę mieszkańców, nawożąc żużel i kamień, ale nie były to trwałe inwestycje. Pozwana po nabyciu własności dróg zaczęła utwardzać ich nawierzchnię asfaltem.

/dowód: zeznania Burmistrza pozwanej: protokół k. 220, adnotacje: 00:23:30 – 00:28:35/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jest usprawiedliwione co do zasady.

Odpowiedzialność odszkodowawcza w ramach reżimu ex delicto opiera się na trzech przesłankach określonych w art. 415 k.c. to jest: bezprawności działania lub zaniechania, winie osoby, która dopuściła się bezprawnego działania lub zaniechania oraz szkodzie będącej normalnym następstwem bezprawnego i zawinionego działania bądź zaniechania.

Zgodnie z art. 416 k.c. jeżeli szkoda została wyrządzona z winy organu osoby prawnej, obowiązek naprawienia szkody spoczywa na tej osobie prawnej. Według natomiast art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

Powódka twierdziła, iż na skutek bezprawnego działania pozwanej poniosła szkodę polegającą na utracie własności części nieruchomości położonej w P., o powierzchni 0,3115 ha.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy potwierdza, iż rodzice powódki nabyli w dniu 22 stycznia 1956 r. własność nieruchomości o powierzchni 1 ha 1525 m², położonej w P. oraz zostali ujawnieni jako jej właściciele w księdze wieczystej założonej dla nieruchomości. Powódka nabyła w drodze dziedziczenia po rodzicach udział wynoszący 5/6 części we własności nieruchomości. Strona pozwana jest właścicielem części powyższej nieruchomości, oznaczonej numerem działki (...) o powierzchni 0,1849 ha oraz numerem działki (...) o powierzchni 0,1266 ha. Nabycie własności zostało stwierdzone decyzją Wojewody (...) z dnia 30 sierpnia 2011 r. wydanej na podstawie art. 18 ust. 1 w zw. z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz.U. Nr 32, poz. 191 ze zm.), przy czym dla wydania tej decyzji podstawowe znaczenie miało uprzednie wydanie przez Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim prawomocnego postanowienia z dnia 19 stycznia 2011 r. w sprawie oznaczonej sygnaturą I Ns 210/10 o stwierdzeniu zasiedzenia własności nieruchomości przez Skarb Państwa z dniem 1 stycznia 1985 r.

Już na wstępie wykluczyć należy istnienie podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej strony pozwanej ujętej w art. 417 k.c. Stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez pozwaną nie było bowiem następstwem jej własnych działań będących wykonywaniem władzy publicznej, lecz skutkiem orzeczenia sądu powszechnego oraz decyzji administracyjnej. Ewentualna odpowiedzialność odszkodowawcza strony pozwanej może zatem opierać się na treści art. 416 w związku z art. 415 k.c. bądź też na treści art. 430 w związku z art. 415 k.c.

Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z dnia 12 stycznia 2005 r., I ACa 340/04 (opubl. Wokanda rok 2006, Nr 5, str. 39) wyraził trafne zapatrywanie, iż sam fakt istnienia prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia własności na podstawie zasiedzenia, a limine nie wyłącza roszczenia odszkodowawczego. W przekonującej argumentacji jurystycznej podniósł, iż istnienie prawomocnego i wiążącego postanowienia stwierdzającego nabycie własności przez zasiedzenie z oznaczoną datą nie oznacza jeszcze, że jest to orzeczenie niewadliwe. Sądy, nie podważając skutków tego orzeczenia o charakterze deklaratorywnym, mogą badać, czy w toku postępowania sądowego nie doszło do tego rodzaju naruszenia przepisów procesowych, które nosiłoby znamię bezprawności. Pojęcie to winno być przy tym interpretowane, zgodnie z utrwaloną praktyką orzecniczą i wykładnią doktrynalną, jako ujemna ocena zachowania polegającego na naruszeniu ogólnego obowiązku wynikającego z norm prawnych. Chodzi zatem o tego rodzaju nieprawidłowości, które byłyby następstwem działania (zaniechania) naruszającego obowiązki ciężące na stronie lub na sądzie. Co do zasady dopuszczalne jest zatem wystąpienie z żądaniem udzielenia ochrony prawnej opartym na twierdzeniu, że działania (zaniechania) danej osoby doprowadziły do tego, że zainteresowany, którego praw dotyczył wynik postępowania (art. 510 KPC), nie mógł i nie brał udziału w postępowaniu, stąd nie mógł podejmować lub świadomie zaniechać podjęcia czynności procesowych, czego następstwem była szkoda. Nie stoi temu na przeszkodzie negatywny wynik postępowania ze skargi o wznowienie postępowania. Proces odszkodowawczy toczy się wówczas na zasadach ogólnych. Powód musi zatem wykazać, że miało miejsce działanie (zaniechanie), które doprowadziło do powołanych wyżej następstw, będące naruszeniem takiego nakazu lub zakazu, który ma charakter obowiązku powszechnego, ciężącego na każdym. Na wnioskodawcy w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia ciąży obowiązek wskazania osób zainteresowanych (art. 609 KPC). Uchylenie się od tej powinności, w sytuacji gdy osoby te są znane lub ich ustalenie jest możliwe może być uznane za zaniechanie zawinione, czyli objęte przewidywaniem i wolą oraz bezprawne, czyli kwalifikowane jako niezgodne z nakazami lub zakazami określonymi obowiązującym porządkiem prawnym. Równoległe wyjaśnienia i oceny wymagają jednak okoliczności dotyczące samego przebiegu postępowania (ustanowienie kuratora, dokonanie ogłoszeń). Zachowanie strony naruszającej przepisy postępowania sądowego, w którym uczestniczy samo w sobie nie przesądza o bezprawności i związku z treścią rozstrzygnięcia. Na powodzie ciąży nadto dowód co do tego, czy i jaka szkoda powstała. Skoro przedmiotem postępowania o stwierdzenie zasiedzenia własności jest w istocie roszczenie o ustalenie, że na skutek samoistnego posiadania przez czas oznaczony prawem doszło do utraty prawa własności przez dotychczasowego właściciela i jego nabycia przez inną osobę (niekoniecznie wnioskodawcę). Następuje to z mocy prawa, a postanowienie Sądu ma charakter deklaratorywny. Moc wiążąca orzeczenia stwierdzającego zasiedzenie obejmuje nie tylko zmianę podmiotową,

ale także jego przesłanki (charakter posiadania, termin nabycia). Zasada praworządności wymaga wyłączności jednego orzeczenia rozstrzygającego o danej kwestii. Okoliczności powyższe mogą być badane w procesie odszkodowawczym jedynie posiłkowo. Oznacza to, że w granicach przedmiotowych tego procesu można przyjąć, że dane fakty nie kształtują się tak jak przyjęto to w postanowieniu. Innymi słowy, były właściciel musi wykazać, że gdyby został zawiadomiony o toczącym się postępowaniu mógłby podjąć skuteczną akcję zapobiegającą stwierdzeniu utraty prawa własności, ale nie może zakwestionować faktu nabycia własności przez zasiedzenie. Nawet błędna ocena sądu meriti nie może być skutecznie podważona.

W ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim stwierdził zasiedzenie przez Skarb Państwa części nieruchomości stanowiącej współwłasność powódki. Postępowanie o stwierdzenie zasiedzenia zostało przeprowadzone na wniosek strony pozwanej i w jej interesie w związku treścią art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz.U. Nr 32, poz. 191 ze zm.), na co strona pozwana powołała się zresztą w uzasadnieniu wniosku o stwierdzenie zasiedzenia.

Powódka nie brała udziału w postępowaniu o stwierdzenie zasiedzenia. Orzeczenie stwierdzające zasiedzenie jest prawomocne i w zakresie udziału powódki we własności nieruchomości nie może być wzruszone na skutek skargi o wznowienie postępowania, albowiem upłynął już termin do jej wniesienia przez powódkę. Termin ten rozpoczął bieg w dniu zapoznania się przez powódkę z aktami sprawy I Ns 210/10 to jest w dniu 20 września 2011 r. i upłynął z dniem 20 grudnia 2011 r.

Orzeczenie stwierdzające zasiedzenie części nieruchomości będącej własnością powódki jest wadliwe, albowiem zostało wydane z naruszeniem art. 523 k.p.c. Przepis ten stanowi, iż prawomocne postanowienie orzekające co do istoty sprawy nie może być zmienione ani uchylone, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Jednakże prawomocne postanowienie oddalające wniosek sąd może zmienić w razie zmiany okoliczności sprawy. Pod pojęciem użytego w tym przepisie wyrażenia "okoliczności sprawy", jak to zostało wyjaśnione w judykaturze i zaaprobowane w piśmiennictwie, należy rozumieć stan faktyczny decydujący o oddaleniu wniosku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 1973 r., III CRN 429/72, OSPiKA 1973, nr 10, poz. 196 i uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 1999 r., II CKN 172/98, nie publ.). Znaczenie postawy faktycznej dla określenia przedmiotowych granic powagi rzeczy osądzonej, zostaje przesądzone w chwili orzekania, co łączy się z zagadnieniem prekluzji materiału procesowego. Jeżeli powód (uczestnik) nie zgłosił twierdzeń co do okoliczności faktycznej, która już istniała i dlatego uzyskał negatywne rozstrzygnięcie, nie może występować z nowym roszczeniem przy identyczności podstawy faktycznej o ten sam przedmiot, chociażby wykazał, że nie przytoczył pominiętej okoliczności bez swej winy (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1969 r., III PZP 63 /68, OSPiKA 1969, poz. 251). Prawomocność materialna trwa niezmiennie dopóty dopóki podstawa faktyczna, która stała się przyczyną indywidualizacji normy prawnej w orzeczeniu nie uległa zmianie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 1980 r., IV CR 85/80, OSNC 1980, nr 11, poz. 214). Powaga rzeczy osądzonej postanowienia oddalającego wniosek prekluduje podstawę faktyczną, która nie prowadziła do uwzględnienia wniosku. W postępowaniu o zmianę nie podlegają ponownemu badaniu i ocenie te same okoliczności faktyczne, które stanowiły podstawę wydania pierwszego prawomocnego postanowienia. Zainteresowany ubiegający się o zmianę postanowienia negatywnego obowiązany jest wykazać "zmianę okoliczności sprawy", co stanowi przedmiot rozstrzygnięcia sądu w tym postępowaniu. Przewidziane więc w art. 523 k.p.c. odstępstwo od zasady związania sądu orzeczeniem co do istoty sprawy jest dopuszczalne jedynie w granicach i na podstawie zmiany okoliczności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 1999 r., II CKN 172/98, nie publ.).

Odnosząc powyższe stanowisko orzecznictwa Sądu Najwyższego do stanu faktycznego sprawy stwierdzić, należy iż po dacie uprawomocnienia się postanowienia Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z 25 maja 2004 r., sygn. akt I Ns 525/04 oddalającego wniosek powódki o stwierdzenie zasiedzenia dróg położonych w P. nie nastąpiła jakakolwiek zmiana okoliczności, które uległy sprekludowaniu w dacie orzekania. Znalazło to potwierdzenie w treści prawomocnych postanowień Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 14 czerwca 2006 r. sygn. akt I Ns 184/06 oraz z dnia 19 września 2006 r. sygn. akt I Ns 633/06. Orzeczeniem wydanym w dniu 14 czerwca 2006 r. Sąd odrzucił ponowny wniosek pozwanej Gminy o stwierdzenie zasiedzenia dróg położonych w P. z uwagi na powagę rzeczy

osądzonej. Natomiast orzeczeniem z dnia 19 września 2006 r. odrzucił skargę pozwaną o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem z dnia 25 maja 2004 r. sygn. akt I Ns 525/04, przyjmując, iż skarga nie opiera się na ustawowej podstawie wznowienia. Pozwana składając w dniu 18 lutego 2010 r. kolejny wniosek o stwierdzenie zasiedzenia własności nieruchomości przez Skarb Państwa, zmierzający jednak w istocie do zmiany prawomocnego postanowienia oddalającego wniosek złożony w dniu 19 kwietnia 2004 r., nie wykazała zresztą zmiany okoliczności sprawy istniejących w dacie rozpoznawania poprzedniego wniosku.

Nie może również pomijać, iż orzeczenie stwierdzające zasiedzenie nieruchomości stanowiącej współwłasność powódki w istocie opiera się na konstrukcji domniemania samoistności posiadania ze względu na zapisy w ewidencji gruntów i zeznania przesłuchanych w sprawie świadków potwierdzających, iż nieruchomości objęte wnioskiem o zasiedzenie były i są drogami w powszechnym korzystaniu. Rodzice powódki legitymowali się natomiast prawem własności ujawnionym w księdze wieczystej. Jak natomiast stanowi art. 3 ust. 1 i art. 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jednolity z dnia 5 kwietnia 2013 r. Dz.U. z 2013 r., poz. 707 ze zm.) domniemywa się, że prawo jawne z księgi wieczystej jest wpisane zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym, a przeciwko domniemaniu prawa wynikającemu z wpisu w księdze wieczystej nie można powoływać się na domniemanie prawa wynikające z posiadania. W konsekwencji orzeczenie stwierdzające zasiedzenie części nieruchomości stanowiącej własność rodziców powódki zostało wydane także z naruszeniem art. 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece.

Wskazać również należy, iż przy zakładaniu ewidencji gruntów drogi wchodzące w skład poszczególnych nieruchomości utworzonych w wyniku parcelacji części gruntów majątków państwowych (...) i (...) oznaczono odrębnymi numerami działek bez wskazania osoby władającej. Przy czym protokół ustalenia stanu władania stanowiący podstawę zapisów w ewidencji gruntów nie zawiera podpisów właścicieli poszczególnych nieruchomości lecz podpisy Przewodniczącego Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej. W 1993 r. przy przepisywaniu rejestrów do komputerowej bazy danych wpisano jako właściciela Skarb Państwa -bez dokumentu własności, a jako użytkownika drogi publiczne i inne drogi będące w powszechnym użytkowaniu. Czynność ta nie została jednak poprzedzona ustaleniami faktycznymi, które znalazłyby odzwierciedlenie w stosownym protokole. Zapisy w ewidencji gruntów zostały poczynione w ramach władczych kompetencji Państwa. Jawią się przy tym jako dowolne, albowiem materiał zebrany w sprawie nie potwierdza, iż Skarb Państwa posiadał samoistnie nieruchomości stanowiące ulice (...). Drogi te do dnia 27 maja 1990 r. z pewnością nie były utwardzone. Skarb Państwa nie podejmował także w stosunku od nich jakichkolwiek czynności remontowych oraz konserwacyjnych.

Dodać również należy, iż ewidencja gruntów nie może stanowić instytucji konkurującej z księgami wieczystymi. Rola obydwu rejestrów jest odmienna. Wprawdzie ewidencja służy także ujawnianiu danych prawnych i faktycznych dotyczących gruntów, ale jej zasadniczy cel jest inny aniżeli ksiąg wieczystych. O ile bowiem funkcja ksiąg wieczystych polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpieczeństwa obrotu w zakresie praw rzeczowych na nieruchomościach, to zasadniczym zadaniem ewidencji gruntów jest rejestracja istotnych z gospodarczego punktu widzenia danych dotyczących nieruchomości, w celu ułatwienia państwu zadań, takich jak gospodarka zasobami ziemi, kontrola obrotu nieruchomościami, planowanie przestrzenne, a przede wszystkim wymiar podatku. Ze względu na takie różnice punkt ciężkości w wypadku ksiąg wieczystych spoczywa na wpisywaniu stanu prawnego nieruchomości, a w przypadku ewidencji gruntów na ujawnieniu położenia gruntu, jego rodzaju, przeznaczenia i klasy. Ponadto podstawą ewidencji nie są nieruchomości w cywilnoprawnym znaczeniu tego terminu, ale tzw. działki i jednostki rejestrowe. W związku z tym dane zawarte w ewidencji gruntów mają tylko ograniczone znaczenie dla potrzeb obrotu nieruchomościami.

Stwierdzić należy, iż udział powódki w postępowaniu o stwierdzenie zasiedzenia oznaczonym sygnaturą akt I Ns 210/10 mogłoby doprowadzić do odrzucenia bądź oddalenia wniosku. Powódka miała bowiem wiedzę o oddaleniu wniosku pozwaną o stwierdzenie zasiedzenia własności ulic (dróg) w P. postanowieniem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 25 maja 2004 r. sygn. akt I Ns 525/04. Informacja ta została zawarta w uzasadnieniu uchwały Nr XXVIII/291/2009 Rady Miejskiej w S. z dnia 16 czerwca 2009 r. doręczonej powódce (por. k. 147, 148 i 184 akt sprawy). Dodatkowo matka powódki J. L. (1) była uczestnikiem postępowań oznaczonych sygnaturami I Ns

184/06 i I Ns 633/06 i zostały jej doręczone odpisy orzeczeń końcowych wydanych w obu sprawach na posiedzeniu niejawnym. Powódka niewątpliwie miała dostęp do tych dokumentów i mogła poznać ich treść.

Oceniając wpływ ewentualnego udziału zarówno powódki jak również innych osób zgłaszających pozwanej roszczenia o odszkodowanie za grunty zajęte pod drogi w sprawie I Ns 210/10, wskazać należy na przebieg postępowania w sprawie oznaczonej sygnaturą I Ns 184/06. W postępowaniu tym pozwana składając ponowny wniosek o stwierdzenie zasiedzenie własności dróg położonych w P. wskazała jako uczestników postępowania matkę powódki, a nadto A. i A. małżonków S., Z. Ż., A. Ś., M. K., K. i E. małżonków N. oraz K. M.. Na skutek aktywności osób zainteresowanych (por. k. 3 -3 odwrót akt I Ns 633/06) doszło do odrzucenia ponownego wniosku pozwanej o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości, jak również odrzucenia skargi pozwanej o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 25 maja 2004 r. sygn. akt I Ns 525/04.

Niewątpliwie powódka biorąc udział w postępowaniu oznaczonym sygnaturą I Ns 210/10 powołałaby się na treść księgi wieczystej założonej dla nieruchomości stanowiącej jej współwłasność, co wykluczałoby powoływanie się przez pozwaną na domniemanie samoistności posiadania Skarbu Państwa, jak również podważałoby wiarygodność zapisów w ewidencji gruntów, które stanowiły w zasadzie jedyny dowód władania przez Skarb Państwa nieruchomością.

Odnosząc się do kluczowego zagadnienia odpowiedzialności strony pozwanej za skutek w postaci braku udziału powódki w postępowaniu o stwierdzenie zasiedzenia oznaczonym sygnaturą I Ns 210/10, stwierdzić należy, że strona pozwana miała niewątpliwie wiedzę, iż wynik postępowania będzie dotyczył praw powódki. W związku z ponawianymi żądaniem zapłaty odszkodowania za grunty zajęte pod drogi powódka bądź jej matka przestawiły stronie pozwanej wypis aktu notarialnego Rep. Nr 127/56, odpis księgi wieczystej Nr (...), odpisy postanowień o stwierdzeniu nabycia spadków po S. L. (1) i J. L. (1), a nade wszystko mapę prawną z dnia 23 sierpnia 2002 r., z której jednoznacznie wynika, iż działki oznaczone nr (...), stanowiące fragmenty ul. (...) i ul. (...), są częścią nieruchomości, dla której założono księgę wieczystą nr (...) (por. k. 179 akt sprawy). Co więcej strona pozwana wskazała matkę powódki jako uczestnika postępowania zarówno we wniosku o stwierdzenia zasiedzenia złożonym w dniu 16 lutego 2006 r. (sygn. akt I Ns 184/06), jak również w skardze o wznowienie postępowania złożonej w dniu 12 maja 2006 r. (sygn. akt I Ns 633/06).

W sprawie z wniosku osoby ubiegającej się o stwierdzenie zasiedzenia zainteresowanymi w rozumieniu art. 510 k.p.c. uprawnionymi do uczestnictwa w postępowaniu są przede wszystkim osoby powołujące się na przysługujący im tytuł własności nieruchomości, wynikający z wpisu w księdze wieczystej lub ze zbioru dokumentów, a w ich braku z innych dokumentów (np. z danych z ewidencji gruntów, aktu notarialnego itp.), a także ich następcy prawni (por. postanowienie SN z 29.5.1998 r., II CKU 172/97, Prok. i Pr. 1999, Nr 1, s. 41, postanowienie SN z 10.11.2004 r. II CK 185/04, O.: L., postanowienie SN z 2.09.1993 r. II CRN 89/93, O.: L.). Żądanie stwierdzenia własności nieruchomości w drodze zasiedzenia jest skierowane przeciwko osobie uprawnionej, którą jest przede wszystkim właściciel (czy współwłaściciele) bądź ich następcy prawni. Powyższe założenia mają takie znaczenie w dziedzinie prawa procesowego, że postępowanie o stwierdzenie zasiedzenia własności nieruchomości musi się toczyć z udziałem osoby uprawnionej, czyli właściciela (czy współwłaścicieli). Wnioskodawca jest więc obowiązany wskazać taką osobę, jako uczestnika postępowania stosownie do treści art. 511 § 1 k.p.c. (por. Kinga Flaga –Gieruszyńska (w:) Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz pod red. Andrzeja Zielińskiego i Kingi Flagi –Gieruszyńskiej, Wydawnictwo C.H.Beck 2012, art. 609, Nb 7, Legalis, postanowienie SN z 5.03.1996 r., II CRN 211/95, Opubl. Legalis).

Pozwana we wniosku o stwierdzenie zasiedzenia złożonym w dniu 18 lutego 2010 r. z naruszeniem art. 511 § 1 k.p.c. nie wskazała jako uczestników postępowania powódki oraz innych osób zainteresowanych, powołujących się na przysługujące im prawo własności do części nieruchomości objętej wnioskiem o stwierdzenie zasiedzenia np. spadkobierców Z. Ż.. Nie ujawniła również, iż dla części nieruchomości objętej wnioskiem została założona księga wieczysta nr (...). W świetle całokształtu okoliczności sprawy nie może budzić wątpliwości, iż uchylenie się przez pozwaną od powyższych powinności było objęte wolą i przewidywaniem. Pozwana wskazała bowiem wszystkie osoby zainteresowane w postępowaniach oznaczonych sygnaturami I Ns 184/06 i I Ns 633/06, dotyczących tej samej nieruchomości. Ich aktywność procesowa doprowadziła do rozstrzygnięć sprzecznych z interesem pozwanej. W konsekwencji zaniechanie ich ujawnienia w kolejnym postępowaniu można uznać za działanie świadome i celowe,

zmierzające do uzyskania korzystnego rozstrzygnięcia w postępowaniu toczącym się wyłącznie z udziałem podmiotów o zbieżnym interesie prawnym. W okolicznościach sprawy wolą i przewidywaniem pozwanej można objąć również dalsze skutki omawianego zaniechania, polegające na uniknięciu konieczności zaspokojenia ponawianych roszczeń części właścicieli o zapłatę ekwiwalentu za grunty zajęte pod drogi w miejscowości P..

Skoro zatem pozwana w celu uzyskania korzystnego rozstrzygnięcia sądu uchyliła się od powinności wskazania osób zainteresowanych wynikiem postępowania, w sytuacji gdy osoby te były jej znane, jej zaniechanie może być uznane za bezprawne, czyli kwalifikowane jako niezgodne z nakazami lub zakazami określonymi obowiązującym porządkiem prawnym oraz zawinione, czyli objęte przewidywaniem i wolą.

Stwierdzonej bezprawności i zawinienia zachowania pozwanej nie uchyła fakt wezwania przez Sąd innych zainteresowanych przez ogłoszenie. Wezwanie do udziału w sprawie przez ogłoszenie nie stanowi wypełnienia obowiązku nałożonego przepisem art. 510 § 2 k.p.c. czy też odpowiednio przepisem art. 511 § 1 k.p.c., w szczególności w stosunku do uczestnika wpisanego do księgi wieczystej (por. postanowienie SN z 13.07.1993 r., II CRN 61/93, O.: L., uzasadnienie postanowienia SN z 30.01.2001 r., I CKN 1359/00, O.: L.). Przepis art. 609 § 2 k.p.c. stosuje się tylko wtedy, gdy wnioskodawca nie może wskazać osób zainteresowanych ponieważ są one nieznane, a ustalenie tych osób jest dla niego praktycznie niewykonalne (por. postanowienie SN z 19.02.1966 r., II CZ 50/66, O.: OSPiKA rok 1967, Nr 6, poz. 136, postanowienie SN z 24.11.1998 r., I CKN 897/97, O.: L.).

Oceniając bezprawność zachowania strony pozwanej w postępowaniu w sprawie oznaczonej sygnaturą akt I Ns 210/10 podnieść należy, iż przedmiotem czynności sprawczej w przypadku przestępstwa oszustwa stypizowanego w art. 286 k.k. może być zachowanie polegające na wprowadzeniu w błąd sędziego uprawnionego z mocy ustawy do rozporządzania cudzym mieniem poprzez zasądzenie roszczenia opartego np. na sfałszowanych dowodach. W takiej sytuacji mówi się o tzw. oszustwie procesowym czy też sądowym (por. wyrok SN z 13.12.2006 r., V KK 104/06, OSNwSK 2006, Nr 1, poz. 2427). Strona pozwana w toku postępowania o stwierdzenie zasiedzenia oznaczonego sygnaturą akt I Ns 210/10 nie przedstawiła wprawdzie fałszywych dowodów, niemniej jednak zataiła istotne dla rozstrzygnięcia informacje i dowody. Przede wszystkim nie ujawniła, iż wcześniej toczyło się postępowanie o stwierdzenie zasiedzenia tej samej nieruchomości, zakończone prawomocnym orzeczeniem oddalającym wniosek. Ponadto nie ujawniła powódki jako następczyni prawnej właścicieli części nieruchomości objętej wnioskiem, jak również zataiła fakt założenia dla tej nieruchomości księgi wieczystej Nr (...). Wszystkie wymienione zaniechania pozwanej miały na celu uzyskanie orzeczenia stwierdzającego zasiedzenie własności nieruchomości przez Skarb Państwa, a w konsekwencji stwierdzenia nabycia przez pozwaną własności nieruchomości na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych. W następstwie przedstawionych zaniechań strony pozwanej doszło do wydania wadliwego orzeczenia Sądu stwierdzającego zasiedzenie, które stało się prawomocne i skuteczne erga omnes. Przy czym w zakresie udziału powódki we własności działek oznaczonych numerami (...) o łącznej powierzchni 0,3115 ha, nie istnieje już możliwość wzruszenia tego orzeczenia w trybie nadzwyczajnych środków zaskarżenia. Wydanie przez sędziego wprowadzonego w błąd wadliwego orzeczenia stwierdzającego nabycie własności nieruchomości przez zasiedzenie, które nie może zostać skutecznie wzruszone, wywołuje skutek prawnym tożsamy z zasądzeniem roszczenia na podstawie fałszywych dowodów, to jest skutek polegający na niekorzystnym rozporządzeniu cudzym mieniem.

Odnosząc się do kwestii zawinienia strony pozwanej będącej osobą prawną stwierdzić należy, iż wniosek o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie złożony w dniu 18 lutego 2010 r. został podpisany przez burmistrza pozwanej oraz jej pełnomocnika będącego radcą prawnym, a dalsze czynności procesowe w postępowaniu były podejmowane przez burmistrza bądź pełnomocnika. Zawinienie każdej z tych dwóch osób rodzi odpowiedzialność strony pozwanej za szkodę poniesioną przez powódkę na podstawie art. 416 w zw. z art. 415 k.c. bądź też na podstawie art. 430 w zw. z art. 415 k.c.

Podkreślić także należy, iż w wypadku odpowiedzialności cywilnej za czyn cudzy, a taką odpowiedzialność ponosi w niniejszej sprawie strona pozwana, dla potrzeb rozstrzygnięcia zagadnienia popełnienia czynu niedozwolonego

będącego przestępstwem wystarczające jest ustalenie przedmiotowych znamion występku lub zbrodni, choćby nawet sprawca nie został imiennie wskazany (por. uchwała SN (7) z 21.11.1967 r. III PZP 34/67, OSNCPIUS 1968, Nr 6, poz. 94, wyrok SN z 12.4.1990 r. III CRN 108/90, Legalis, W. Kuryłowicz, [w:] Komentarz 1972, t. 2, s. 1091). Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z 21 listopada 1967 r. zawarł trafną argumentację jurydyczną i teleologiczną wskazując, iż sąd cywilny dokonuje ustaleń i oceny w celu rozstrzygnięcia sprawy cywilnej, a nie dla zastosowania konsekwencji natury karnej. Nie musi więc w procesie o odszkodowanie wskazać imiennie, kto dopuścił się przestępstwa, może jednak poprzestać na ustaleniu, że szkoda wynikła z przestępstwa, które jest objęte odpowiedzialnością odszkodowawczą pozwanego zakładu pracy, mimo że sprawcy tego przestępstwa nie można zidentyfikować. Nie znaczy to, by sprawca takiego przestępstwa pozostał nie znany. Jest on znany i zindywidualizowany, chociaż pozostaje imiennie nie ujawniony. Istnieją przecież przestępstwa, których sprawcy są nie wykryci. W omawianej zaś sytuacji sprawca przestępstwa i wynikłej zeń szkody wchodzi do ściśle oznaczonej grupy osób i chociaż nie można imiennie go wskazać, to jednak zakład pracy jest majątkowo odpowiedzialny za każdą z tych osób. Sprawca jest więc wykryty w drodze domniemania faktycznego (art. 231 KPC) w sposób, który wystarcza do przypisania pozwanemu zakładowi pracy odpowiedzialności odszkodowawczej w zasięgu dziesięcioletniego przedawnienia, jeżeli ustalone okoliczności uzasadniają ocenę, że którakolwiek z wyżej oznaczonej grupy osób jest sprawcą przestępstwa, z którego wynikła szkoda.

Następstwem bezprawnego i zawinonego działania strony pozwanej jest uszczerbek majątkowy polegający na zmniejszeniu pozycji czynnych majątku powódki o udział wynoszący 5/6 części we własności działek nr (...) o łącznej powierzchni 0,3115 ha.

Z tych wszystkich względów powództwo okazało się usprawiedliwione co do zasady.